

Kommunal planlegging

Frokostmøte 5. april

Hanne Kjøsnes
seniorrådgiver

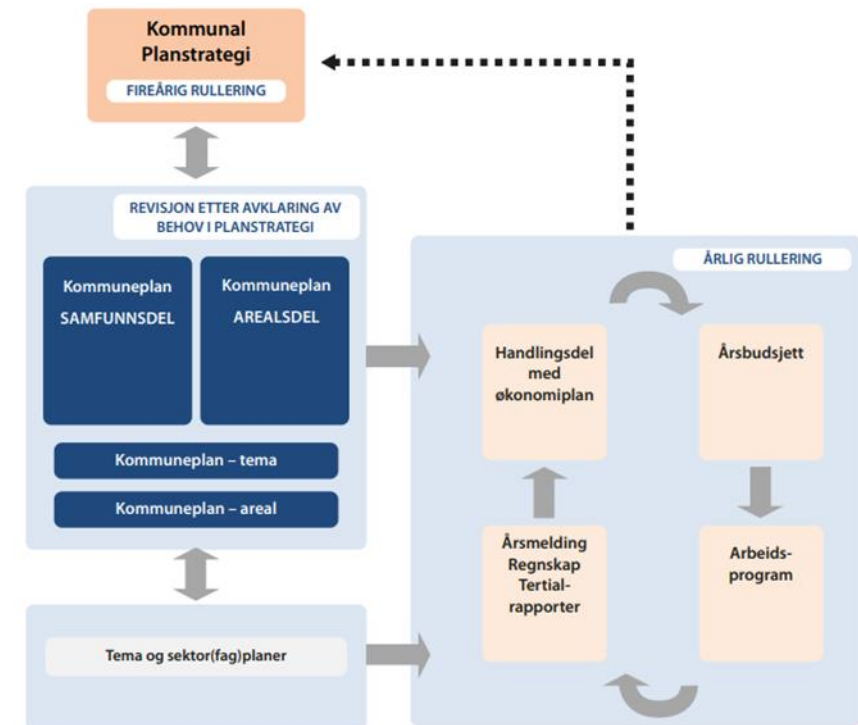
Statsforvalteren i Innlandet

03.04.2024

Agenda

- Hvorfor er kommuneplanlegging viktig?
- Hva sier plan og bygningsloven?
- Internasjonale, nasjonale og regionale føringer
- Planstrategi
- Samfunnsplan

Hvorfor er kommuneplanlegging viktig?

Det er usikre tider og utfordringsbildet er sammensatt

Kommunens viktigste verktøy for å oppnå en langsiktig, helhetlig og strategisk samfunnsutvikling

Planene skal sikre gode tjenester til innbyggerne og langsiktig forvaltning av ressurser

- Eldre utgjør en stadig større andel av befolkningen i kommunene i Innlandet
- Mange opplever ulike former for utenforskap. I visse deler av fylket står så mange som 30 % av unge voksne under 30 år utenfor jobb eller skole
- Helse er ulikt fordelt i befolkningen, selv om vi generelt sett lever lengre og i snitt har bedre helse
- Fokus på samfunnssikkerhet og beredskap

Poenget med planarbeid er demokrati

- Planlegging skal bidra til å utvikle et samfunn som tar vare på **viktige felles verdier** og **grunnleggende levevilkår for ulike grupper** innenfor rammene av en **bærekraftig utvikling**.
- Planleggingen skal bidra til å **sikre demokrati og medvirkning** slik at **alle som blir berørt, skal kunne delta og få mulighet til å uttale seg**.
- Åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning er nøkkelbegreper.
- Kilde: [Regjeringen](#)

Plan- og bygningsloven - formål

- § 3-1. *Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven*
  - a) sette mål for den **fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen** i kommuner og regioner, **avklaresamfunnsmessige behov og oppgaver**, og angi hvordan oppgavene kan løses
  - b) sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer
  - c) sikre naturgrunnlaget for **samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv**
  - d) legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling legge til rette for **god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår** i alle deler av landet
  - e) fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å **forebygge kriminalitet**
  - f) ta klimahensyn gjennom løsninger for energiforsyning og transport
  - g) fremme samfunnssikkerhet ved å **forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktiginfrastruktur, materielle verdier mv.**

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

Vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023

Kommunal- og distriktsdepartementet

Nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging 2023-2027

17. Samfunns- og arealplanleggingen baseres på et oppdatert og godt kunnskapsgrunnlag (...)

29. Samfunns- og arealplanleggingen brukes som virkemidler for å utjevne forskjeller, forebygge levekårsutfordringer og sikre en sosial balansert utvikling gjennom boligbygging, lokalisering av teknisk og sosial infrastruktur og offentlige tjenester.

Pbl § 8-2 Virkning av regional plan

Regional plan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen.

Våre tjenester

Politikk

Om oss

Kontakt oss

[Regional plan for det inkluderende Innlandet - Innlandet fylkeskommune](#)

- Regional plan for det inkluderende Innlandet
- Regional plan for klima, energi og miljø
- Villreinplaner
- Planer for samfunns- og næringsutvikling
- Regional plan for samfunnstryggleik
- Vannforvaltningsplaner
- Samferdselsplaner
- Planer for kulturminner og naturforvaltning

FNs bærekraftsmål skal legges til grunn i regional og kommunal planlegging

Internasjonale verdigrunnlag fra FN for samfunnsutvikling på alle nivå

FNs verdenserklæring om menneskerettigheter

- Grunn dokumentet i det internasjonale arbeidet for menneskerettigheter

FNs bærekraftsmål

CRPD

- Konvensjonen skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsnedsettelse

FNs konvensjon om barnets rettigheter

- Internasjonal avtale som gir alle verdens barn de samme grunnleggende rettighetene

43-54

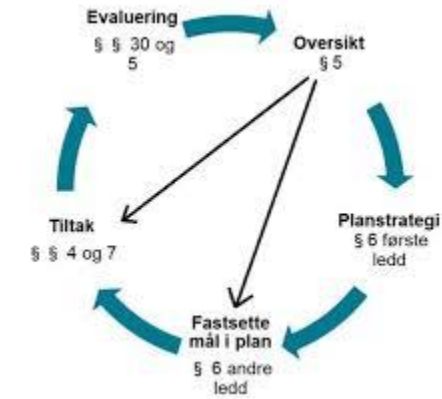
BARNERETTIGHETENE

FNS KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER

Hva sier folkehelseloven?

§ 4. Kommunens ansvar for folkehelsearbeid

- Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.
- Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Hva sier folkehelseloven?

§ 5: Kommunen skal ha **nødvendig oversikt** over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne.

§ 6: Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå **som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi**. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

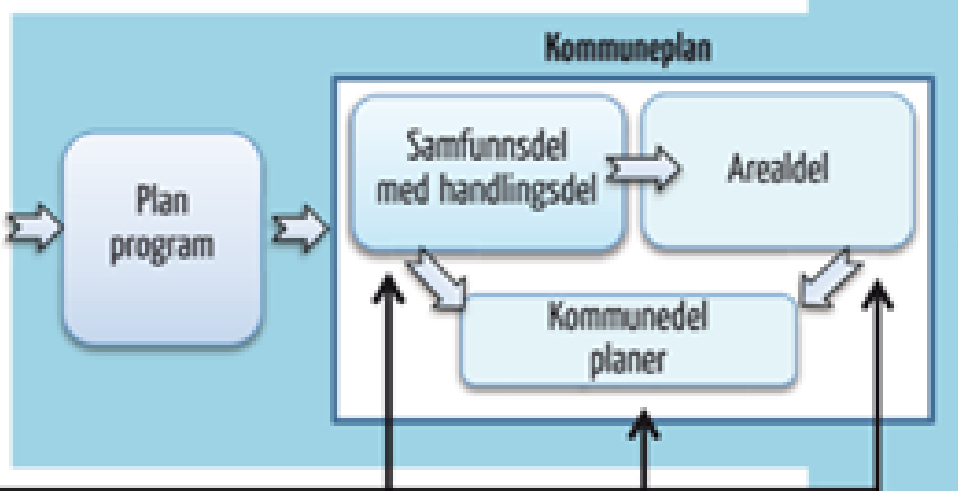
Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven fastsette **overordnede mål og strategier** for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor, jf. § 5.

§ 7: Kommunen skal **iverksette nødvendige tiltak** for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5

Folkehelsesloven:

Oversikt over helsestanden og påvirkningsfaktorer.

Plan- og bygningsloven (pbl):

Kommuneloven:

Fastsatte overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet.
Mål og styringsstrategier skal inngå i kommuneplaner etter plan- og bygningsloven.

Bolighensyn i planlegging – nye føringer

Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging

Kapittel 3:

Trygge og inkluderende lokalsamfunn

Ny Boligsosial lov, gjeldende fra 1.7.23

Formålsbestemmelsen § 1 – «egnet bolig» og forebyggingsperspektivet:

«Formålet med loven er å forebygge boligsosiale utfordringer og at vanskeligstilte på boligmarkedet skal få bistand til å skaffe seg og beholde en egnet bolig.»

Formålet konkretiseres gjennom to hovedbestemmelser om kommunenes plikter:

- Ansvar for **organisering** og **planlegging** (§ 5)
- Plikt til å gi **individuell tilpasset bistand** til vanskeligstilte på boligmarkedet (§ 6)

Boligsosial lov

Plan og bygningsloven

Boligsosial lov, § 5. Ansvar for organisering og planlegging, 2.ledd

Kommunen **skal** ha en oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Oversikten **skal** inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi etter [plan- og bygningsloven § 10-1](#). En drøfting av kommunens boligsosiale arbeid **bør** inngå i strategien.

Kommunen **skal** i sitt arbeid med kommuneplanen etter [plan- og bygningsloven kapittel 11](#) fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet. Målene og strategiene **skal** være egnet til å møte de utfordringene kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten nevnt i første punktum.

Bo trygt hjemme

Bo trygt hjemme skal sørge for alders- og demensvennlig samfunn, mer helhet i eldrepolitikken og bedre helsehjelp til eldre i Norge. Den har fire satsningsområder:

- Levende lokalsamfunn
- Boligtilpasning og boligplanlegging
- Kompetente og myndiggjorte medarbeidere
- Trygghet for brukere og støtte til pårørende

Barnevernlovens § 15-1

Kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt

- Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier.
- Kommunestyret selv **skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid** etter første ledd. Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.

[Hvordan forebygge omsorgssvikt og adferdsvansker? | Statsforvalteren i Innlandet](#)

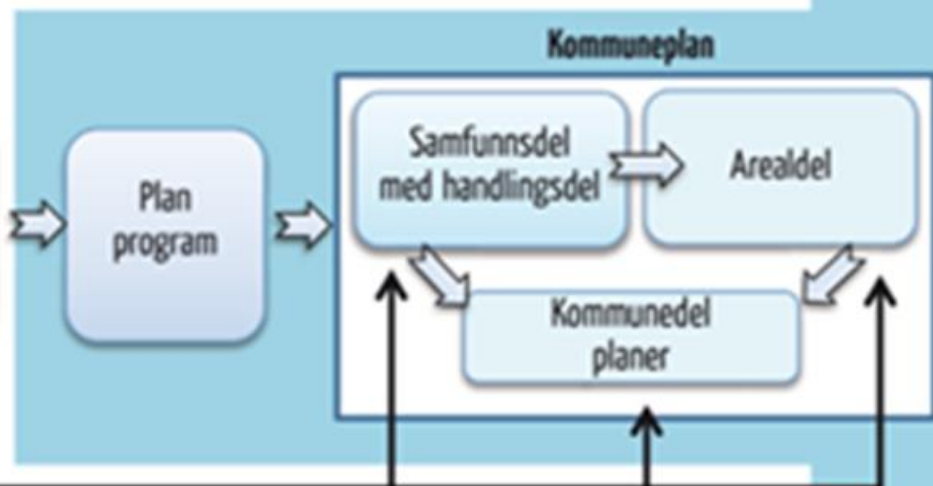
Folkehelseloven:

Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer.

Plan- og bygningsloven (pbl):

Kommuneloven:

Fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet.
Mål og styringsstrategier skal inngå i kommuneplaner etter plan- og bygningsloven.

Hva er kommunal planstrategi?

Jo, kommunestyrets visjon om to tema:

1. Hva er viktige utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon?

2. Hvilke planer må kommunen lage eller revidere i kommunestyreperioden?

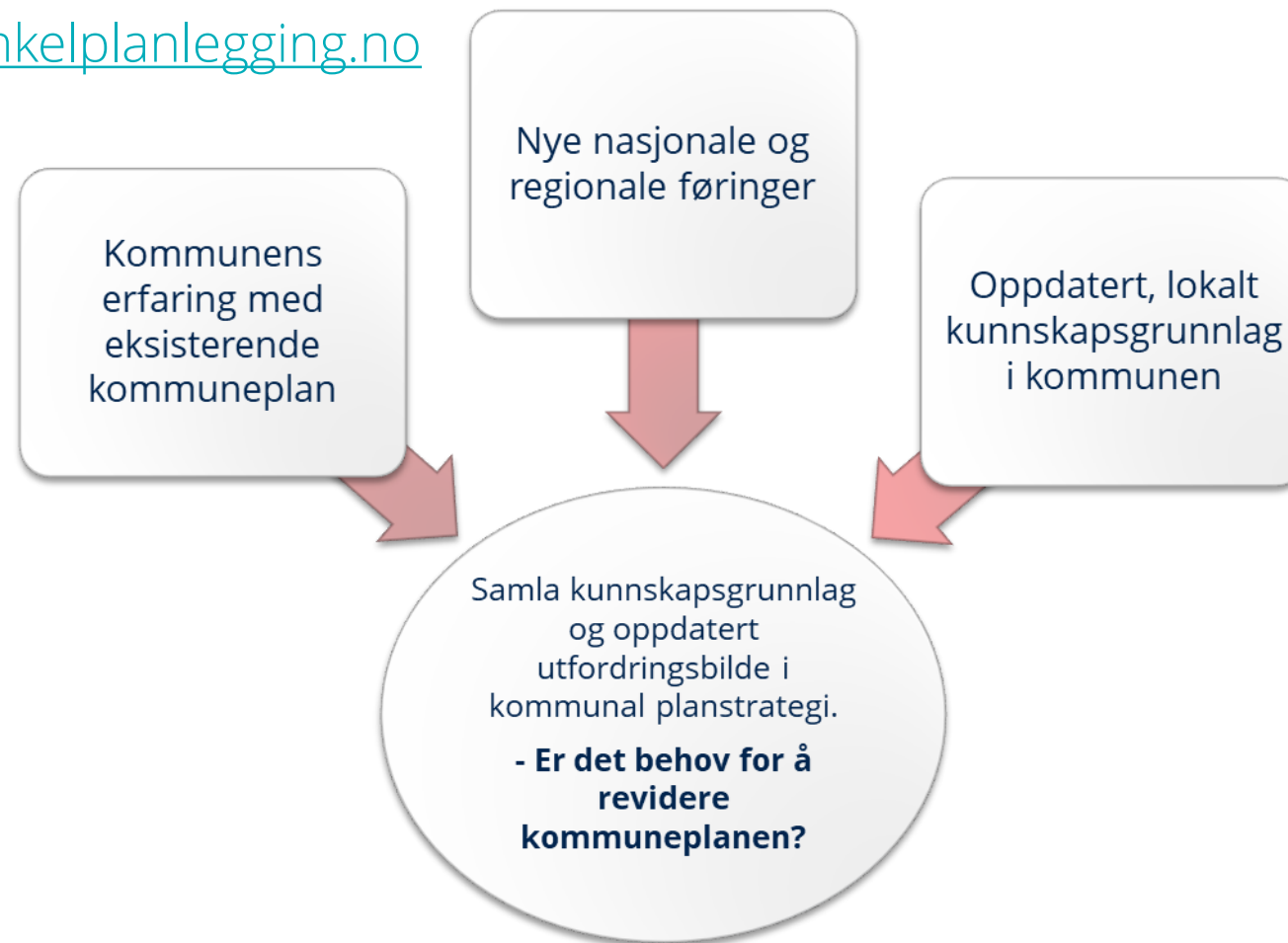
Eksempler:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Strategisk oppvekstplan
- Boligpolitisk plan
- Helse- og omsorgsplan
- Plan for forebyggende arbeid?

Kommunal planstrategi (pbl § 10-1)

<https://www.enkelplanlegging.no>

Kommunale planstrategier 2023-2027

Informasjon, forventninger og anbefalinger til
arbeidet

[Rapport \(statsforvalteren.no\)](https://statsforvalteren.no)

Kunnskapsgrunnlag og føringer - noen eksempler

Oppgaver og hensyn pbl. §3-1	Andre lover, forskrifter og retningslinjer	Nasjonale forventninger 2023-2027	Nye regionale planer Innlandet
d), e), f)	Folkehelseloven §§5 og 6 NY Boligsosial lov §§5 og 6		Regional plan for det Inkluderende Innlandet
	Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, pkt. 4.3.		Regional plan for klima, energi og miljø
-3 når	Sivilbeskyttelsesloven med forskrift om kommunal beredskap, § 15 og Rundskriv H 5/18		Regional plan for samfunnstryggleik

Statsforvalteren i Innlandet
 Velleder
 Rapport Nr6 | 2023

Kommunale planstrategier 2023-2027
 Informasjon, forventninger og anbefalinger til arbeidet

Kommuneplanen – kommunens overordnede styringsdokument

Kommuneplanen

- Skal bestå av både samfunnsdel med handlingsdel og arealdel
- Tar utgangspunkt i kommunal planstrategi
- Skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver
- Kan utarbeide kommunedelplaner
- Skal ha en handlingsdel (økonomiplan etter KL kan inngå eller utgjøre handlingsdelen)

Samfunnsdelen

- Langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon
- Grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen
- Tematiske kommunedelplaner skal ha handlingsdel

Virkning av samfunnsdelen

- Legges til grunn for kommunens egen virksomhet
- Legges også til grunn for statlig og regional virksomhet i kommunen
- Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

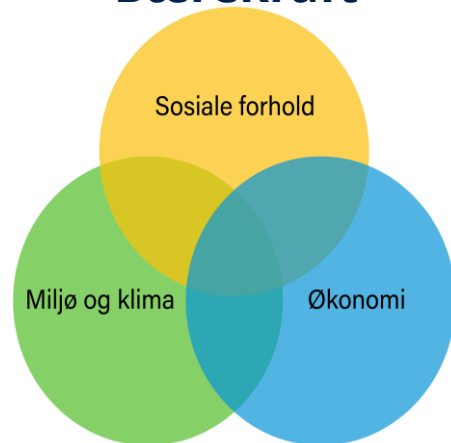

Oppsummert - Plan og bygningsloven som verktøy

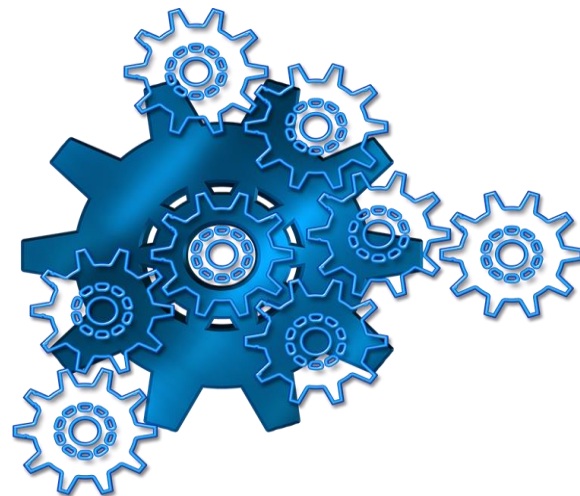
Kommuneplanleggingen er kommunens viktigste verktøy for å oppnå en langsiktig, helhetlig og strategisk samfunnsutvikling. Planene skal sikre gode tjenester til innbyggerne og langsiktig forvaltning av arealene.

Plan og bygningsloven, formålsparagrafen § 1-1

Bærekraft

Samordning

Åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning

- Rød tråd
- Utfordringsbilde
- Mål/strategier
- Tiltak
- Bevilgning og prioritering i handlingsdel og økonomiplan

04.04.2024

Sikre bærekraften til
velferdssamfunnet

Gode oppvekstvilkår,
forebyggende og tverrfaglig
innsats

Attraktive steder

3 GOD
HELSE

Foto: FNs bærekraftsmål

Takk for i dag!

Neste møte blir 3. mai

Tema de 3 store stortingsmeldingene

- Folkehelsemeldingen
- Bo trygt hjemme
- Opptrappingsplan psykisk helse

Samme møtelenke

Vi tar gjerne i mot innspill på tema fra dere

Kontakt:

kim.stenseth@statsforvalteren.no

03.05.24: Tre meldinger – felles satsning (Folkehelsemeldinga, opptrappingsplanen for psykisk helse, Bo trygt hjemme reformen)

07.06.24: Innlandsstatistikk (Utviklingstrekk i Innlandet)

06.09.24:Bærekraftige helse- og omsorgstjenester (Habilitering og rehabilitering, helsekompetanse og sammen om mestring – revidert veileder i lokalt psykisk helsearbeid)

04.10.24: Tilsyn – 5 tilsynsmetoder og klagebehandling

01.11.24: Tilskuddsforvaltning

06.12.24: Informasjon om nasjonale føringer for helse- og omsorgstjenesten for 2025.

Nyttig informasjon

- Plan og bygningslovkonferanse 9. og 10. april [Plan- og bygningslovkonferansen 2024 | Statsforvalteren i Innlandet](#)
- Medvirkning barn og unge 12. april [Webinar: Barn og unges medvirkning og barnerepresentantens rolle | Statsforvalteren i Innlandet](#)
- Barnekoordinator 26. april [Webinar om bestemmelsene om samarbeid, samordning og barnekoordinator i velferdstjenestelovgivningen | Statsforvalteren i Innlandet](#)
- Kommunelegemøte 15. mai